

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא עה.

עין משפט נר מצוה

כב א מיי פ"ג מהל'
מכירה הל' ח ופ"ג הל'
י סמנ לז' טו ע"ש
ח"מ ק"ו סמנ פ"ג
כב ב מיי פ"ג מהל'
מכירה הל' ח סמנ ע"ש
פג ע"ש ח"מ ק"ו כד
ספ"ח ח
בר ג ד ה ו ז מיי שם הל'
ד ע"ש ח"מ ק"ו ספ"ח ז

לעני רשימי

צ"גנל"ש [צ"גנל"ש]
חב"ק (רעוה בטן
של הסוס וכו')
פוטריאל [פוטריאל]
חב"ק (חלק מהרמה
ששמים על זוה האתר).

רבינו גרשום

ומדרשת דברי חכמים;
ומשני ה"ה וכו' והא קמ"ל
דאמ"ר דאמר לו מוכר וכליו
כומי וריסקא לא קני. דלא
לריכבא אדם עומדין ולא
כליו ממש ניהו; מרכבא
דש"י בלע"ז שבת"א;
אלא דריכבא אשה. שמי
קאמר מצד אחת לא חשיב
ריכבא אלא משהו; איכש"י
לבו בערן. על החמור
היה מוכרין אותו שק
ודיסקא וכומי; מחלוקת.
דרבנן נתנום דרבנן סברי
אמ"ר דבשעת מכירה ערן
עליו לא מכרן משום
דלאו לריכבא עומד אלא
למשוי נתנום המדי סבר
הואיל בשעת מכירה ערן
עליו ובין ליה; או דילמא
בשעת ערן עליו מחלוקת.
דרבנן סברי לא שיכא
לחמור נתנום סבר שיכא;
ת"ש; דאם טיפא דברייתא
דחמור וכליו (קתנא) ובזמן
שאמר לו הואי וכל מה
שעליו יהיו כשערן
עליו כולן מכורין או
אכרם בשלמא בערן עליו
מחלוקת דרבנן והכא אמאי
כולן מכורין משום דפירש
עליו ולא הואי וכל
בזמן שאמר לו דיקא כרבנן
דשכחא דאמר לו הא לא
אמר לו לא. ואילו נתנום
דאמר ליה כיון ערן עליו
אמ"ר דלא אמר ליה הוא
וכל מה שעליו מכורין. אלא
אי אמרת בשאין ערן עליו
מחלוקת אבל בערן עליו
אמ"ר דלא אמר ליה הוא
וכל מה שעליו הוי אלו
מכורין הא טיפא דקתני
בזמן שאמר דמשמע טעמא
דאמר ליה מכורין הא לא
אמר לו הוי מכורין אמ"ר
דערן עליו. מני לא רבנן
ולא נתנום הוליא דהתייהו
מוד דכי ערן עליו אמ"ר
דלא אמר יהו מכורין.
דלא אמר לעולם אימא לך
בשאין ערן עליו מחלוקת
אבל בערן עליו דברי הכל
הוא מכורין. ודיקא קשיא
לך הא טיפא מני. איכא
דמאן איכא טרבה למתניא.
לעולם איכא דרבנן. ולא
תימא בזמן שאמר הוא
וכל מה שעליו דאי ערן
עליו אמ"ר דלא אמר הוי
מכורין. אלא אימא בזמן
שאמר הואי וכל מה שראוי
לחיות עליו דמשמע דבשעת
מכירה עליו ערן והשתא
דאי טעמא דאמר הוא
וכל מה שראוי להיות עליו
דכי מוכר שישן עליו והרי
הוי מכורין לא אמר
אל: ת"ש מתני' ר' יהודה
[אומר] פעמים מכורין וכו'.
(א) מאי לאו ר' יהודה טעמא
דנחום מפרש כד אמר נחום
מכורין בשעתו עליו דהיינו
חמורין כלילי. אלמא
בערן עליו פליגי נחום
ועליו דרבנן: לא ר' יהודה.

וכי תימא דרבנן ביטול מקח לית להו בו. הוה מלי למיפרך מרישא
דקתני אלו דברים שאין להם אונאה העבדים והקרקעות כו'
מכלל דשאר דברים יש להן אונאה אלא משום דהוי מני לדחוי הא
מני ר' יהודה היא: אבל בכדי שאין הדעת טועה [לא אימור]
מתנה בו. אומר ריב"ז דליכא

למפרך מהכא לרבי דאמר דפרק
א האשה (קדושין דף נז: ושם) גבי מקדש
אחותו אדם יודע שאין קדושין
תופסין בלחמותו וגמר ונתן לשם
פקדון דהמס אין המעשה קיים
כל עיקר" אכל הכל לענין למד
המקח קיים ואין סברא שמעוה
לגמל לא יחזור ויחזור ויחזור ומיהו
האי שטיינא לא שייך בציוהו נשך
(צ"ג 97 ע"ב): גבי האי מאן דיוציף
פשיטי מחציתה ואשכח ימירתא אס
כדי שאין הדעת טועה לא כרין
לאהדורי אימור בנתמנה יהבנה ניהליה
וי"ל דהמס ליכא למימר דפקדון
הוא שאינו יודע שיחזור וימנה אותו
ועוד אפילו יודע מסתמא כיון דלא
יודעו שכן ימירות און דעתו
למצעו: אבל בשאין ערן עליו
מודה אהו נחום המדי. לרבנן דלא
קנה והיינו דוקא נשק ודיסקיא
מכורין מיתבי חמור וכליו אני מוכר לך ה"ז
מכר את האוכף ואת המרדעת ואת הקילקלי
ואת החבק אבל לא מכר שק ודיסקיא וכומני
ובזמן שאמר לו היא וכל מה שעליה הרי
כולן מכורין טעמא דא"ל חמור וכליו הוא דקני
אוכף ומרדעת הא לא א"ל הכי לא (א) הוא
הדין דאע"ג דלא אמר ליה חמור וכליו נמי
אוכף ומרדעת מכורין והא קמ"ל דאע"ג
דאמר ליה חמור וכליו שק ודיסקיא וכומני
לא קני מאי כומני אמר רב פפא בר שמואל
ימרכבתא דנשי איבעיא להו יבערן עליו
מחלוקת אבל בשאינן עליו מודה להו נחום
המדי אלו דלמא בשאינן עליו מחלוקת
אבל בערן עליו מודו ליה רבנן לנחום ת"ש
ובזמן שאמר לו הוא וכל מה שעליו הרי כולן

מכורין אי אמרת בשלמא בערן עליו מחלוקת הא מני רבנן היא אי אמרת
בשאין ערן עליו מחלוקת אבל בערן עליו דברי הכל מכורין הא מני לעולם
(א) בשאין ערן עליו מחלוקת ורבנן היא ואימא ובזמן שאמר לו הוא וכל מה
שראוי להיות עליו תא שמע רבי יהודה אומר פעמים מכורין פעמים שאין
מכורין מאי לאו אמאי דקאמר תנא קמא קאי רבי יהודה לא רבי יהודה

מלתא
מכר את הצקר ויבטל המשא ומתן
הולק צטל מקח דמקח טעוה הוא אכל כבדי שאין הדעת טועה כמתניתין דלמד שטעה פרוטה אין קונוין אותו זמנה או מאתים.
ומסתברא כמירון אחרון וקמא שנייה דיקא הוא: אימור מסנה כו'. יש לנו לומר דמתנה בעלמא הוא דייצה ליה: מתני' לניו.
גמרא מפרש להו: רבי יהודה אומר כו'. כולה מפרשא בגמרא: חמורך זו. כמות שהיא עם כלים שעליה: חמורך היא. כלומר
אס זו היא חמורך מכור אותה לי דהיינו מוכר את החמור סתם. וסבירא ליה לרבי יהודה דאין כליו מכורין אפילו בערן עליו:
גב' מחלוקת. דתנא קמא ונחום המדי כללים העשויין למשו החמור ערן שק ודיסקיא שעשוין לליטול זבובו משאוי ולתת על
החמור: וכומני. מרכבתא דנשי וכלקמן וגם הוא מניין משאוי שהאשה יושבת כמשאוי דסתם חמור לריכבא אנשים קאי: דס"ק
סבר. חמור לריכבא אדם עומד ולא למשאוי הלכך המוכר את החמור סתם לא מכר אותם כלים העשויין למשאוי אלא אותם
על גבן עשויין: אוכף ומרדעת. צין לריכבא צין למשאוי: קילקלי. צינגל"ש לקשור האוכף כחציפת החמור: חבק. פוטריאל. ורכי
ריכבא הן: הא לא אמר ליה. חמור וכליו אלא סתם מכר לו את החמור לא קנה את האוכף ומרדעת. ואם אימא לעולם הא מני לא
רבנן ולא נחום המדי אלא ע"כ בצוקף ובמרדעת פליגי והא ציימתא רבנן היא: לא הוא דין כו'. ורבנן היא ולא נחום המדי לנחום
מיקנא קני נמי שק ודיסקיא וכומני: והא קמ"ל דאע"ג דאמר ליה חמור וכליו. לא אחי האי ייתור לשון לטפוי שק ודיסקיא ולא קני
להו כרבנן: בערן עליו. הא שק ודיסקיא מחלוקת בערן עליו בשעת מכירה אכל צבאין ערן עליו מודה להו נחום (א) לרבנן
דאין מכורין ואפילו אוכף ומרדעת נמי אין מכורין אס אינן עליו: או דלמא צבאין ערן עליו מחלוקת. ואפ"ה אוכף ומרדעת
קנה: ס"ש ובזמן שאמר לו הוא וכל מה שעליו הרי כולן מכורין. אפילו שק ודיסקיא וכומני ובע"כ בערן עליו מיירי דהא קתני וכל
מה שעליו ואפ"ה קתני רישא דאין מכורין בכלל החמור עד דא"ל צהדיא וכל מה שעליו דקתני ספא: אי אמרת בשלמא בערן עליו
מחלוקת הא מני רבנן היא. דלמני לא מכר את כליו אפ"ה ערן עליו: הא מני. לא נחום ולא רבנן דהא בערן עליו מיירי ואפ"ה
לא מכר מסתמא עד דא"ל צהדיא וכל מה שעליו. וכי היכי דפריך מסיפא ה"ל לפרוכי מרישא דקתני צהדיא לא מכר אלא משום דיקא
פירכיה ממה דקתני וכל מה שעליו דמשמע בערן עליו משהו אלימא פרוכי מינה דסיפא: ס"ש רבי יהודה אומר פעמים מכורין כו'.
רבי יהודה בערן עליו מיירי דהא קתני חמורך זו כליו מכורין דמשום דאמר לו דמשמע כמו שהיא טעוה משהו כליו מכורין. ואמאי
דקאמר ת"ק קאי דשמעיהו דמפליגי בערן עליו למר מכר ולמר לא מכר ואתא איהו למימר פעמים מכורין כו' ולהכריע ציימיה אתא:

ה"ג וכו' ציטול מקח לרבנן לית להו. כלומר לאונאה ודאי אית
להו דמן המורה היא דכתיב לא תונו (ויקרא כה) אכל ציטול מקח לית
להו אלא סבירא להו יותר משמות כשמות עלמה דמי וקנה ומחזיר
אונאה: והפסן. דפרק הזהב [צ"ג ע"ב]: ר' יהודה אומר המוכר ס"ס צהמה

ומרגלים אין להם דין אונאה ואמרו
לו כו'. ואמרי צגמרא [שם נח:] עד כמה לא
הי אונאה אמר אלימנר עד כדי
דמיהן דהיינו יתר משמות לא הוי
אונאה אליבא דרבי יהודה ואפילו
להחזיר אונאה אלא מחילה היא דעביד
איניש דוצין להו ציוקר ומדקאמרי
ליה לא אמרו דאין ליה אונאה אלא
אלו המניין צמנתו עבדים וטעוה
וקרקעות וטעמא יליף הים מקראי
אכל לכל מיני אית להו דין אונאה
וציטול מקח כן פירשו רבותינו. ולא
ניהירא דהא לא שמעינן להו מהכא
וקרקעות וטעמא יליף הים מקראי
אכל לכל מיני אית להו דין אונאה
וציטול מקח כן פירשו רבותינו. ולא
ניהירא דהא לא שמעינן להו מהכא
דאית להו ציטול מקח ציתר משמות
אלא ש"מ דליכא אונאה וצריך להחזיר
הדמים. ונראה צעיינו לפרש כן ואי אין
הדמים רחיה לקנות צקר עם הגמל
אמאי מתקיימת מכירת הגמל לגמרי
שלא יחזור לו זה כלום ללוקח מהאונאה
שכן משמע לשון המשנה מכר את
הגמל לא מכר את הצקר אכל מכירת
הגמל מכירה מעלייתה היא ואמאי
לא מיבעיא לאונאתו היה לו להחזיר
אילו נתאנה שמוה דלא אפילו ציטול
מקח ליהו מן הדין דהא נתאנה יותר
משמות טועה. וכ"ס רבנן לית להו לא
החזיר אונאה צמנתו ולא ציטול מקח
ציתר משמות אלא צכל ענין קנה ולא
יחזיר לו כלום שאין לנו לכופו צצ"ד
לכן אס אינו רוצה ללאת ידי שמים
והמתן אמרו לו לא אמרו אלא את אלו
אכל שאר דברים יש להן אונאה וצריך
להחזיר ואמאי אמרינן צמנתיתין אין
הדמים רחיה דמשמע שהמכירה
מתקיים לגמרי ולא יחזור לו מוכר
ללוקח מנעומו כלום והאי דקאמר
גמרא וכו' ציטול מקח לית להו לאו
דוקא דהוא הדין דמלואנת שמוה
קפירין אלא משום דקפירין וליהו
ציטול מקח דרצותא קפירין משהו
קאמר נמי וכו' ציטול מקח כו':
ומשני מאי אין הדמים (א) היינו
ציטול מקח שאין הדמים רחיה לקנות
אס הצקר להקיים המכר אלא לא

רבינו גרשום
ולא התנן (ב"ש נ) ר'
יהודה אומר אף המוכר
ס"ה. בדמים יקרים וכו'.
אמרו לו לא אמר. דאין
להם אונאה. אלא את
אלו העבדים והקרקעות
והקרקעות והקרקעות אבל
במה ושאר מילי אמרו
דיש להן אונאה ומכורין
הפקח: ופשוט מאי אין
הדמים יראה. דקתני מתני
דוראי הוי בטול מקח
הואיל שנתאנה. אבל אחי
להיבא דמכר את החמור
לא מכר את הצקר: ואי
בעית אימא כי אמר רבנן
אונאה וצמנתו מקח. הני
מילי כבדי שהדעת טועה
דהיינו כגון שמוה דלא קנה
ליה לאיניש אם נתאנה או
לאו. אבל מתני להיבא
דמכר לו את הצמר במאתים
וזו דאפ"ה לא מכר לו את
הצקר דאי אין הדעת טועה
בכך דוראי ידעי ליה דלא
שראי כולי האי ומתנה היא.
ומאי דאמר יהויב מאתים
וזו מתנה הוא דקאי היב
ליה: פ"ס"ק המקח את
החמור. סתם לא מכר את
כליו: אמר עולא מחלוקת.
דרבנן בנחום דמתני בנין
כלים: ששק. שואכל בו
החמור: ודיסקא. אותו
מרוצף ששואין בו החבן
לצורך אכילתו ומן עור
עשוי: כומני. מפרש לקמן
מרכבתא דנשים אוכף של
נשים דכל הני למשוי ניהו.
ה"ק סבר דמשהו לא מכר
נחום דסתם חמור לריכבא
עומד ולא למשו ומשהו
לא מכר לו דלאו כלי
ריכבא הוי: למשוי עומד.
והני נמי משוי ניהו: וכל
אוכף ומרדעת. היינו לבד
להרכיבה עומד דברי הכל
אפי' רבנן מדי דמכורין:
חב"ק. ויעוין ציגל"א:
קילקלי. פוטריאל: א טעמא
דאמר וכו'. משהו מכר את
האוכף ואת המרדעת והואיל
פירשי: הא לא אמר ליה.
חמור וכליו אוכף ומרדעת
אין מכורין כמתני וקשיא
לעולא דאמר אבל אוכף